

یادنامه‌ای برای
گرامیداشت مقام علمی
استاد آیت‌الله
محمد واعظ‌زاده خراسانی

پاییز ۱۴۰۳

۵۱

می‌کرد. وقتی در زمان رضاخان، روحانیت را محدود و اعلان کردند هر کس می‌خواهد منبر برود باید یکی، دو نفر از بزرگان اهل منبر تأیید کنند که او محدث است، مرحوم ابوی برای حفظ معممین و مناظر برای کسی که حتی دو شعر می‌توانست بخواند امضا می‌کرد که او محدث است. وقتی اعتراض می‌کردند که چرا برای این افراد امضا می‌کنید، می‌گفتند: شعر نیز در حدیث آمده است! اکثر اجازه‌های اجتهاد مرحوم آقا سید ابوالحسن اصفهانی نیز به خاطر حفظ معممین بود؛ زیرا رضاخان گفته بود هر کس اجازه اجتهاد دارد، می‌تواند عمامه سرش بگذارد. آن هنگام در مشهد جز سه نفر از جمله مرحوم نهانندی، مرحوم سبزواری و حاج میرزا احمد آقازاده، کسی عمامه بر سرش نبود. مرحوم ابوی در سال‌های آخر عمر ایام محرم و صفر در تهران منبر می‌رفتند. منبرایشان در این شهر شدیداً مورد استقبال قرار گرفته بود. شنیدم آقای فلسفی روش ایشان را در منبر می‌ستودند و می‌گفتند: این سبک و روش ایشان کم‌کم دارد فراموش می‌شود؛ لذا باید بدان اهمیت داد و از فراموشی آن جلوگیری کرد.

◀ از مبارزات علمای مشهد علیه کشف حجاب توسط رضاخان اگر مطلبی به خاطر دارید، بیان بفرمایید.

رضاخان دستور کشف حجاب داده بود. مأموران دستگاه، چادر از سر زنان می‌کشیدند. مرحوم آیت‌الله حاج آقا حسین قمی رحمه‌الله علیه که در آن زمان از علمای سرشناس و بلکه از مراجع تقلید مشهد بودند به تهران مسافرت کردند تا

است. در سفری که مرحوم ابوی به نجف اشرف مشرف شده بودند با اینکه منبری جوانی بوده‌اند به توصیه مرحوم آخوند در صحن حضرت امیر(ع) بین در بازار بزرگ و در طوسی که مسجد خضرا در آنجا واقع است، شب‌ها منبر می‌رفت. آیت‌الله آقا سید ابوالحسن اصفهانی رحمه‌الله علیه که از مراجع بزرگ بودند به مرحوم ابوی بسیار علاقه داشتند و هر سال ماه مبارک رمضان از آن مرحوم برای منبر دعوت می‌کردند. سالیان متمادی آن مرحوم در نجف اشرف منبر می‌رفتند. مستمعین و مجالس گوناگونی داشتند از این روی برای هر گروهی مطالبی مخصوص به آن گروه و درخور فهم آنان تهیه می‌کرد و این روش همیشگی ایشان بود. مرحوم آقا سید ابوالحسن به لحاظ علاقه خاص، او را به طور خصوصی می‌پذیرفت و ملاقات‌های خصوصی فراوانی با هم داشتند و من نیز گاهی در این ملاقات‌ها شرکت می‌کردم.

مرحوم ابوی در ماه محرم در کربلا منبر می‌رفتند و مجالس آنجا را اداره می‌کردند از جمله در مجلس‌هایی که در منزل آیت‌الله آقا سید ابوالحسن و مرحوم آیت‌الله قمی برگزار می‌شد به وعظ می‌پرداخت.

در زمان جوانی به بخارا هم مسافرت کرده است. امیر بخارا در آن زمان شیعه و از مریدان مرحوم آخوند خراسانی بود. امیر بخارا کمک‌های زیادی به حوزه‌های علمیه می‌کرد از جمله مرحوم آخوند با کمک امیر بخارا یک مدرسه بسیار مجلل ساختند.

مرحوم ابوی به عنوان یک روحانی سیاسی مطرح نبود، ولی علیه کارهای ضداسلامی رضاخان مثل کشف حجاب و... سخنرانی

**مرحوم ابوی چهار سال
مخفیانه در منزل به سر
بردند تا اینکه علما در
تهران آزاد شدند. در این
زمان بود که مرحوم ابوی از
مخفیگاه بیرون آمد. پس
از آن حادثه تصمیم گرفت
ایران را ترک کند**

